

ภูมิศาสตร์อำนาจในการบริหารงานมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นางร สสุคนธ์ พหลเทพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2526

ISBN. 974-562-636-8

010459

i 15A20A7A

Geography of Power in University Administration:

Ramkhamhaeng University Case Study

Mrs. Rossukhon Phaholtep

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ภูมิศาสตร์อำนาจในการบริหารงานมหาวิทยาลัย: กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดย นางรสสุคนธ์ พหลเทพ

ภาควิชา อุตุนิยมวิทยา

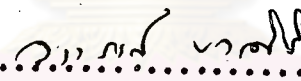
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อชาวอำรุง

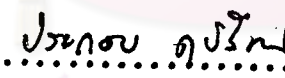

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำนวยให้บัณฑิตวิทยาลัย
หนึ่ง ของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมฐ์ มุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อชาวอำรุง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ภูมิศาสตร์อำนาจในการบริหารงานมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อนิสิต   นางรสสุคนธ์ พหอดิเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อชาวอำรุง

ภาควิชา   อุดมศึกษา

ปีการศึกษา   2526

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษารูปแบบ "ภูมิศาสตร์อำนาจ"
(Geography of Power) ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยราม-
คำแหง เพื่อศึกษาคำความสำคัญขององค์ประกอบของมหาวิทยาลัย ทั้งองค์ประกอบภายใน
และองค์ประกอบภายนอกในฐานะระบบเปิด (Open System) สำหรับจุดปะทะสัมพันธ์
ของระบบ (Subsystem Interfaces) ที่เกิดขึ้นระหว่างระบบย่อยต่าง ๆ (Sub-
systems) ที่เป็นองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งหมด
ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2525 จำนวน 93 คน และผู้ทรง-
คุณวุฒิในมหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์และวิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าผลบวก และค่าผลคูณ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบรูปแบบภูมิศาสตร์อำนาจในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย
รามคำแหง และพบว่าองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยที่มีค่าความสำคัญสูงสุดได้แก่ "เงิน
งบประมาณ" ระบบย่อยต่าง ๆ อันเป็นองค์ประกอบของมหาวิทยาลัยที่มีอำนาจสูงได้แก่
ระบบย่อยที่มีการปะทะสัมพันธ์กับระบบย่อยอื่น ๆ หลายระบบย่อย และ/หรือ ปะทะสัมพันธ์

กับระบบย่อยที่มีค่าความสำคัญสูง ระบบย่อยที่มีอำนาจสูง สหคิอกกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ประกอบด้วย
ทนาย อธิการบดี รองอธิการบดี และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานอธิการบดี ระบบ
ย่อยที่มีอำนาจรองลงมาได้แก่ สำนักบริหารทางวิชาการและทศตวรรษประเมินผล แผนก
ประชาสัมพันธ์ คณะที่ละสนามมหาวิทยาลัย ซึ่งมีอำนาจอยู่ในอันดับ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Geography of Power in University Administration:
Ramkhamhaeng University Case Study

Name   Mrs. Rossukhon Phaheltep

Thesis Advisor   Assistant Professor Dr. Pornchulee Achva-Amrung

Department   Higher Education

Academic Year   1983

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the model of Geography of Power in University Administration in Ramkhamhaeng University. The inquiry encompassed weight of importance given to both the internal and external components of the university as an open system. Subsystem interfaces among Subsystem of Ramkhamhaeng University were ascertained.

The population under study composed of all the 93 administrators of Ramkhamhaeng University holding position in the second semester of the academic year 2525 B.E. Data were collected from interviews and analyzed using means, summations and multiplications.

The results of the study was the model of Geography of power in University Administration in Ramkhamhaeng University. This research revealed that the highest rated component of the university was "budget" and highly rated ones were those

subsystems which interfaced with several other subsystems and/or interfaced with highly rated subsystems, namely, high level administrators such as president, vice - president and high level official in the Office of the President. Next in importance were the Office of the Academic Services and Evaluation, Public Relations, Deans and Board of Trustees ranked as the fifth.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.พรชูลี อชาวอำรุง อาจารย์ที่ปรึกษา ในการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้
กำลังใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ประภอบ คุปรัตน์ ที่ให้คำแนะนำ
บางสิ่งบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ดังรายนามใน
ภาคผนวก ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และผู้บริหารมหาวิทยาลัย
รวมค่าแห่งทุกภาค เป็นพระชากรในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

รศสุคนธ์ พหลเทพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ความจำกัดของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	11
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	45
ประชากร.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ.....	93

บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	112
ประวัติผู้เขียน	122

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	แสดงจำนวนของประชากรที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย รามคำแหง.....	46
2	แสดงจำนวนของประชากรที่ใช้ในการวิจัย และจำนวนผู้ที่ให้ข้อมูล.....	51
3	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	56
4	แสดงจุดปะทะสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างระบบย่อยภายในกับระบบภายนอก...	71
5	แสดงการคำนวณค่าน้ำหนักอำนาจของระบบย่อยภายในที่ได้จากการปะทะ สัมพันธ์กับองค์ประกอบภายนอก.....	78
6	แสดงค่าน้ำหนักอำนาจความสัมพันธ์ภายนอกของระบบย่อยภายใน มหาวิทยาลัย.....	80
7	แสดงจุดปะทะสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างระบบย่อยภายใน.....	82
8	แสดงการคำนวณค่าน้ำหนักอำนาจจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างองค์ ประกอบภายในมหาวิทยาลัย	89
9	แสดงค่าน้ำหนักอำนาจ ของระบบย่อยภายในมหาวิทยาลัย	91

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนกมึ

แนกมึที่		หน้า
1	แสดงรูปแบบของระบบเปิด	41
2	แสดงองค์ประกอบของสถาบันอุดมศึกษาในฐานะระบบเปิด.....	43

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย